

OPEN the GREEN Helena Janowska-Kryszczuk
Góry 1B, 08-108 Korczew; NIP 8212454454
tel. kom. 603 112 919; e-mail: biuro@openthegreen.pl; www.openthegreen.pl

Program prac związanych montażem ogrodzenia oraz tablicami informacyjnymi dotyczących prac konserwatorskich, rewitalizacyjnych zabytkowego cmentarza prawosławnego w Starej Kornicy

NAZWA INWESTYCJI : PRACE KONSERWATORSKIE ORAZ PIELEGNACJA I KONSERWACJA
DRZEWOSTANU NA CMENARZU PRAWOSŁAWNYM W STAREJ
KORNICY

ADRES INWESTYCJI : STARA KORNICA
DZIAŁKA NUMER 17
NR EWIDENCYJNY REJESTRU ZABYTKÓW – A 295

INWESTOR : GMINA STARA KORNICA

ADRES INWESTORA : STARA KORNICA 191
08-205 KORNICA

BRANŻA : ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU

PROJEKTANT : MGR INŻ. ARCH.KRAJ. HELENA JANOWSKA-KRYSZCZUK

SPECJALNOŚĆ : ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU

PODPIS :

OPEN the GREEN
Helena Janowska-Kryszczuk
Góry 1B, 08-108 Korczew
NIP 8212454454 REGON 146755857
www.openthegreen.pl, tel. 603 112 919

ZAŁĄCZNIK DO DECYZJI

DS. 5142.83.2021.PG Nr 21/DS/2021

Z dnia 01.04.2021r.

**WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE**
Delegatura w Siedlcach
08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
tel. 025/633-56-29, fax: 025/633-54-58

Data opracowania:

LUTY 2021

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Mirosław Starczewski
Kierownik Delegatury w Siedlcach

1. Dane ogólne

1.1. Obiekt

Terenem realizacji projektu jest teren zabytkowego cmentarza prawosławnego z XIX wieku w Starej Kornicy, wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-295- decyzją Wojewody Białkopodlaskiego nr PSOZ-631/1/98 z dnia 26.05.1998r. w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków.

1.2. Lokalizacja

Teren cmentarza znajduje się przy drodze wojewódzkiej numer 698 do Łosic na działce nr 17, w miejscowości Stara Kornica, gmina Stara Kornica, powiat Łosicki, województwo Mazowieckie.

Fot.1 Zdjęcie satelitarne cmentarza, 08.02.2021

1.3. Charakterystyka obiektu

Cmentarz został założony w XIX w. jako cmentarz prawosławny, natomiast zamknięty został w 1910 r. Istnieją przesłanki, że były chowane na nim także osoby innych wyznań. Cmentarz został założony na planie nieregularnego wieloboku, dłuższy bok przylega do drogi wojewódzkiej numer 698. Do dziś zachował się pierwotny układ cmentarza z częściowymi wałami ziemnymi jako wydzielenie terenu. Obiekt w obecnym stanie ma charakter leśno-parkowy dzięki dużej ilości starszych drzew, skupin krzewów oraz runie porośniętym gęsto barwinkiem pospolitym. Obecnie na jego terenie przetrwały rozproszone nagrobki lub ich fragmenty. Najstarsze nagrobki pochodzą z 1903-1908 roku. Nagrobki wykonane są z kamienia (granitu, piaskowca itp.) oraz posiadają elementy z żeliwa.

1.4. Wartość historyczna

Cmentarz jest cennym śladem przeszłości wsi, gminy oraz regionu. Wskazuje na ekumeniczną postawę miejscowej ludności oraz wielokulturowość regionu. Obiekt odgrywa również bardzo ważną rolę przyrodniczą w krajobrazie harmonizując z otoczeniem.

1.5. Inwentaryzacja terenu

W dniach 4 i 9 lutego 2021 r. została wykonana inwentaryzacja drzewostanu wraz z oceną i wskazaniem do dalszej pielęgnacji. Inwentaryzacja została przedstawiona w Tab.1 *Inwentaryzacja dendrologiczna*. Drzewa stanowią dużą wartość przyrodniczą i estetyczną terenu.

Na podstawie inwentaryzacji stwierdzono obecność starodrzewia wiązowego (*Ulmus laevis*) o wartościach pomnikowych, egzemplarz brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*) o wartościach pomnikowych, dużą ilość drzew liczących w wieku około 80 lat, głównie robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) i dużą ilość samosiewów. Część południowo-wschodnia jest również dość gęsto

porośnięta krzewami- lilakiem pospolitym i śnieguliczką. Runo w większości stanowi barwinek pospolity, jego obecność wskazuje na ingerencję człowieka, tzn. nie rozsiał się tak sam, najprawdopodobniej został kiedyś posadzony przez ludzi odwiedzających groby.

Na terenie w rozproszeniu znajdują się pozostałości po nagrobkach, wstępnie odnaleziono 7 szt. Zlokalizowane są głównie w centralnej części terenu. Na terenie znajduje się również zagłębienie w ziemi będące pozostałością po niedużym budynku lub grobowcu. Można zauważyć w nim kamienne fundamenty i obramowanie z cegieł.

Należy zwrócić uwagę, że inwentaryzacja robiona była w okresie zalegania pokrywy śnieżnej, przez co część nagrobków mogła zostać nie odnaleziona.

Teren od strony stacji paliw jest ogrodzony metalowym przesłowym ogrodzeniem. Po stronie południowej i zachodniej funkcję ogrodzenia pełni nasyp ziemny. Od strony drogi teren graniczy z głębokim rowem.

1.6. Dokumentacja fotograficzna z inwentaryzacji terenu 04i 09.02.2021

Fot.2. Widok na istniejące ogrodzenie od strony stacji paliw, data 04.02.2021 r.

2. Prowadzenie prac konserwatorskich

2.1. Ogólne zasady wykonywania robót

Wszystkie prace powinny być wykonywane w odzieży ochronnej z uwzględnieniem przepisów BHP. Wszelkie narzędzia i maszyny służące do wykonywania robót powinny być używane przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i umiejętności. Wszystkie narzędzia i maszyny powinny być używane zgodnie z ich przeznaczeniem.

Na teren cmentarza nie można wjeżdżać żadnym ciężkim sprzętem, wszystkie prace mają być prowadzone ręcznie. Podczas prac każdorazowe odkrycie nowego nagrobka lub przypuszczenie, że został znaleziony należy zgłaszać inwestorowi w celu uzupełnienia materiałów historycznych.

2.2. Ogrodzenie terenu

Zaprojektowano drewniane ogrodzenie w formie płotu z dekoracyjnymi sztachetami. Sztachety należy pomalować na kolor uzgodniony z konserwatorem oraz zamawiającym. Ogrodzenie docelowo ma mieć wysokość 0,8 m. Sztachety powinny być umieszczone 10 cm nad ziemią.

Projektowane przęsło ma długość 150 cm pomiędzy słupami. Słupy drewniane o wymiarach 0,1 x 0,1, 1,05 m powinny zostać zabetonowane w gruncie a część słupa która będzie zabetonowana zabezpieczona przeciwwilgociowo. Sztachety powinny zostać przykręcone wkrętami do drewna w odległości 4,5 cm od siebie do drewnianych poprzeczek o wymiarach 0,04 x 0,04 x 1,6 cm.

Wysokość sztachet 70 cm

Dokładny projekt przęsła znajduje się

- **Załącznik 3** (Rysunek 3 – Projekt przęsła)

Przebieg ogrodzenia został przedstawiony na:

- **Załącznik 2** (Rysunek 2 – Pozostałe prace konserwatorskie)

Na koniec należy całość zabezpieczyć impregnatem w kolorze uzgodnionym z inwestorem i konserwatorem. Wskazane jest aby drewno wyglądało naturalnie.

Jeżeli na linii ogrodzenia pojawią się drzewa należy ominąć pień pozostawiając przerwę w ogrodzeniu. W ogrodzeniu powinna zostać zamontowana brama (szerokość 2,5 m) oraz furka (szerokość 1,5 m) w miejscu uzgodnionym z Inwestorem.

Po montażu ogrodzenia teren należy posprzątać tzn. rozplantować pozostałą z wykopów ziemię oraz zasiać trawę.

Tabela 3. Proponowane kształty sztachet.

	<p>Ze zdjęcia obok proponowane są wzory o numerze 15</p> <p>Wymagana wysokość sztachet: 70 cm</p>
---	---

2.2. Prace związane z montażem tablic informacyjnych

W uzgodnionym z Inwestorem miejscu należy zamontować dwie tablice informacyjne dotyczące historii cmentarza. Po wykonaniu badań archeologicznych i zebraniu wszystkich niezbędnych danych należy zaktualizować plan cmentarza. Na tablicach mają się znaleźć zdjęcia mapa terenu oraz opis historyczny.

Lokalizacja tablic została przedstawiona na:

- **Załącznik 2** (Rysunek 2 – *Pozostałe prace konserwatorskie*)

Tablice powinny zostać zabetonowane w gruncie a część słupów drewniana umieszczona w gruncie zabezpieczona przeciwwilgociowa.

Słupy należy zabetonować na głębokość 60 cm. Po montażu tablic teren należy posprzątać tzn. rozplantować pozostałą z wykopów ziemię oraz zasiać trawę.

Tabela 1. Opis tablic informacyjnych

L.p	Element	Opis - wstępne założenia	Uwagi
1	Tablica edukacyjna Konstrukcja z tablicą jednostronną o wymiarach 100x70cm posadowiona w drewnianym stelażu z dachem dwuspadowym i zainstalowana na dwóch słupach średnicy około 12-14 cm.	Ogólne informacje o cmentarzu oraz plan.	Projekt do konsultacji z Zamawiającym przed realizacją.
2	Tablica edukacyjna Konstrukcja z tablicą jednostronną o wymiarach 100x70cm posadowiona w drewnianym stelażu z dachem dwuspadowym i zainstalowana na dwóch słupach średnicy około 12-14 cm.	Informacje na temat pomników, zdjęcia nagrobków, opis materiałów z jakich są wykonane.	Projekt do konsultacji z Zamawiającym przed realizacją.

Poniżej przedstawiono proponowany wygląd tablic

TABLICA INFORMACYJNA - MAPA LEŚNICTWA DĘBNO 120 x 160 cm
daszek dwuspadowy z desek sosnowych bitych na zakład - wiatrownica

Obok przedstawiono proponowany wygląd stelażu do tablic informacyjnych.

Wskazane jest aby był zabezpieczony takim samym impregnatem jak ogrodzenie.

OPEN the GREEN
Helena Janowska-Kryszczuk
Górnego, 00-100 Korczew
NIP 8217-54454 REGON 146755957
www.openthegreen.pl, tel. 603 112 919

ZAŁĄCZNIK DO DECYZJI

DS. 5142.83.2021.P.G. Nr 211/DS/2021

Z dnia... 01.04.2021...

**WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE**

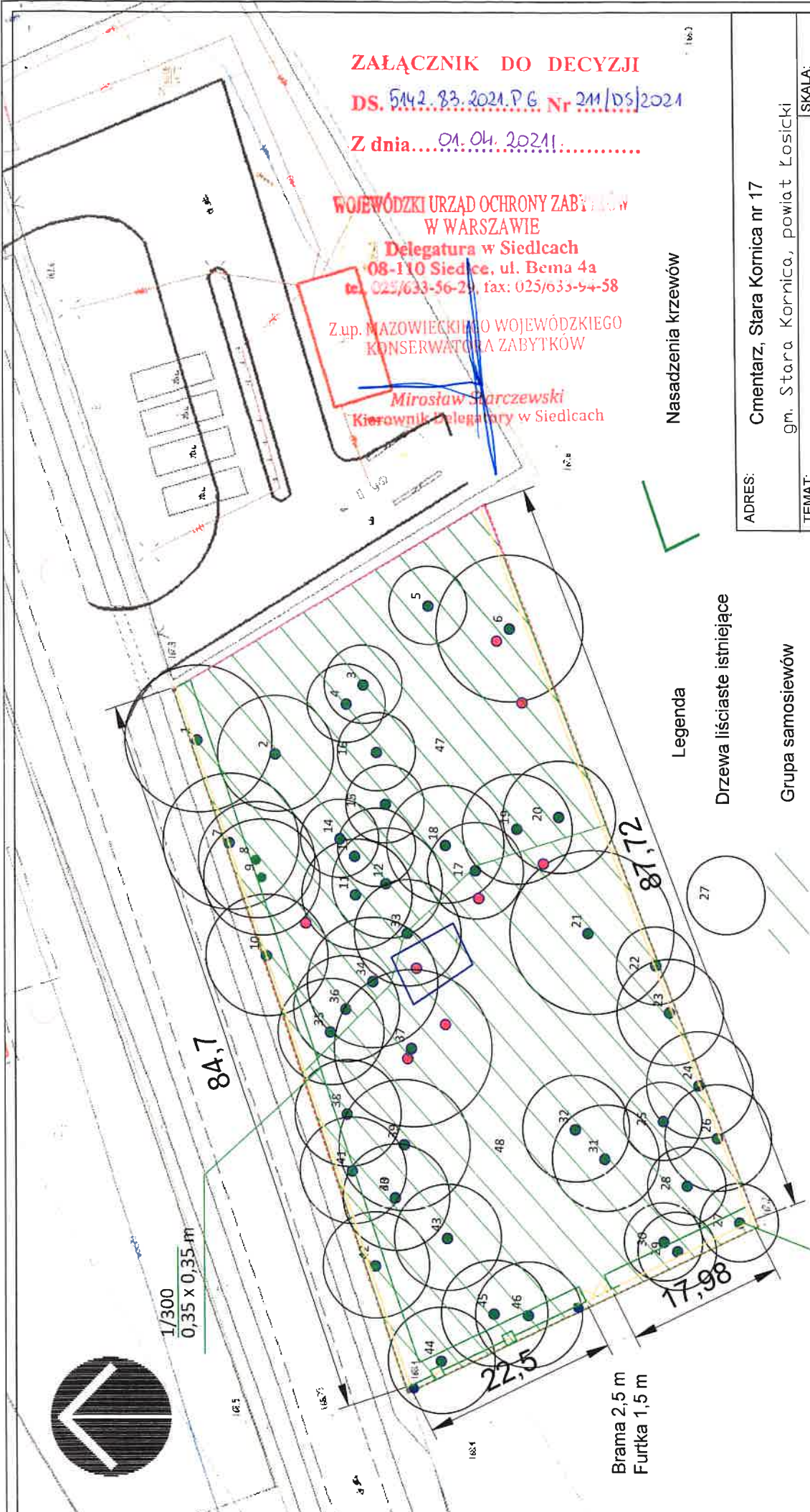
Delegatura w Siedlcach
08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
tel. 025/633-56-29, fax: 025/633-94-58

Z.up. MAZOWIECKIHO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Mirosław Starczewski
Kierownik Delegatury w Siedlcach

Nasadzenia krzewów

ADRES:	Cmentarz, Stara Kornica nr 17 gm. Stara Kornica, powiat Łosicki	
SKALA:	1: 250	
TEMAT:	Pozostałe prace konserwatorskie	
AUTOR PROJEKTU:	mgr inż. arch. Krzysztof Helena-Jędrzejewska-Kryszczuk GÓRY 18, 08-108 KORTCZEW e-mail: biuro@opn.pl; k.kryszczuk@opn.pl tel. kom. 603112919, NIP 8215454454; REGON 14675657	
BRANŻA:	ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU	
DATA:	Luty 2021	
	NR RYS. 2	

Legenda

Drzewa liściaste istniejące

Grupa samosiewów

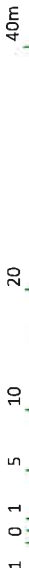
Pozostałości po nagrobkach

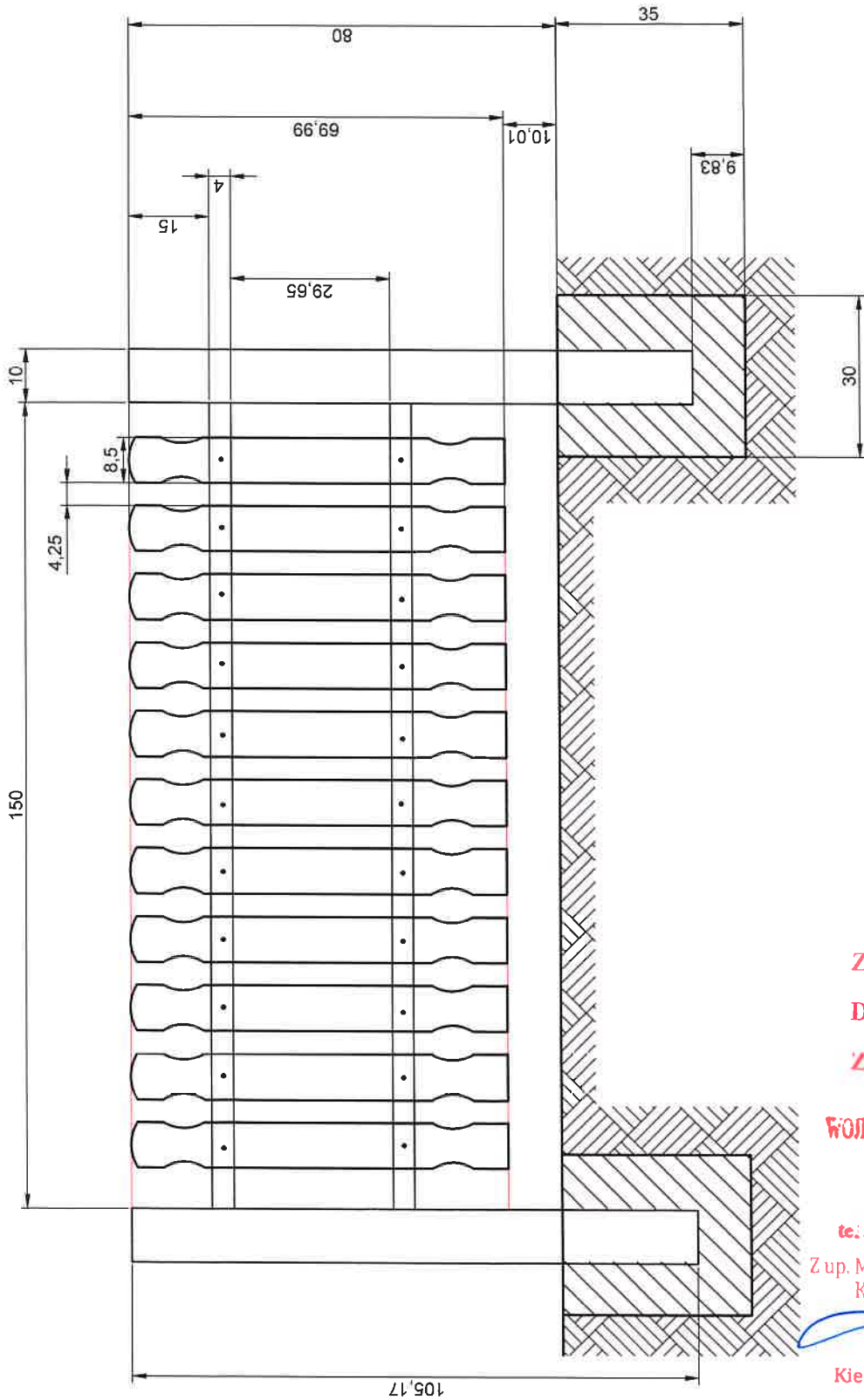
Miejsce prac archeologicznych

Proponowany przebieg ogrodzenia

Lokalizacja tablic informacyjnych

1/66
0,35 x 0,35 m

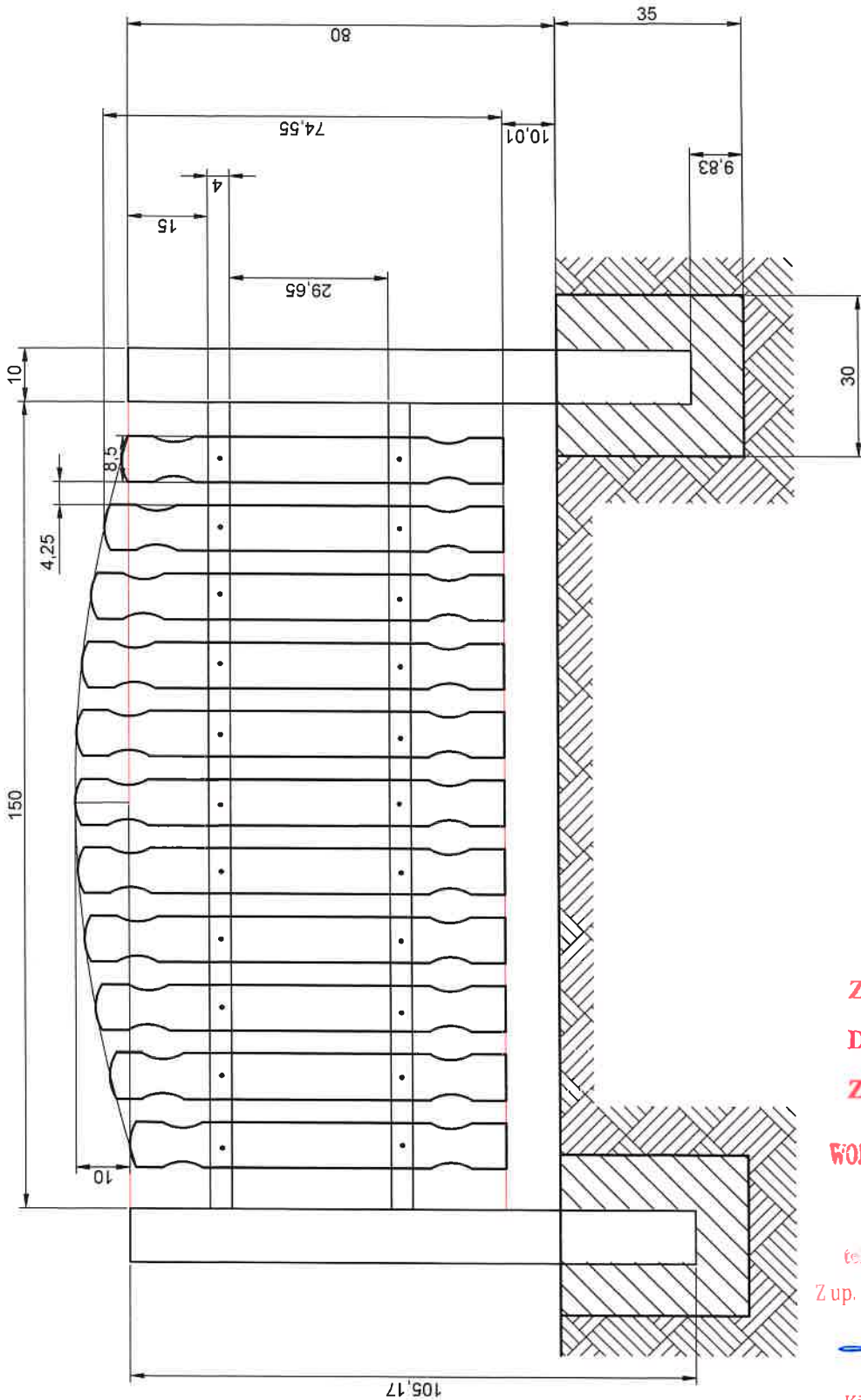
ADRES:	Cmentarz, Stara Komica nr 17
TEMAT:	gm. Stara Komica, Powiat Koszalin OPEN the GREEN Helena Janowska-Kryszczak Projekt przebiegu ogrodzenia GÓRY 1B, 08-108 Korczew
AUTOR PROJEKTU:	OPEN the GREEN Helena Janowska-Kryszczak ul. Słoneczna 146, 08-108 Korczew e-mail: biuro@openthegreen.pl tel. kom. 60312919, NIP 821545454, REGON 146795887
BRANŻA:	ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU
DATA:	Luty 2021
	NR RYS. 3

ZALĄCZNIK DO DECYZJI
 DS. 5142.83.2021.PG Nr 211/05/2021
 Z dnia 01.04.2021r.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
 W WARSZAWIE
 Delegatura w Siedlcach
 08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
 tel: 025/633-54-29, fax: 025/633-54-58
 Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
 KONSERWATORA ZABYTKÓW

Miroslaw Starczewski
 Kierownik Delegatury w Siedlcach

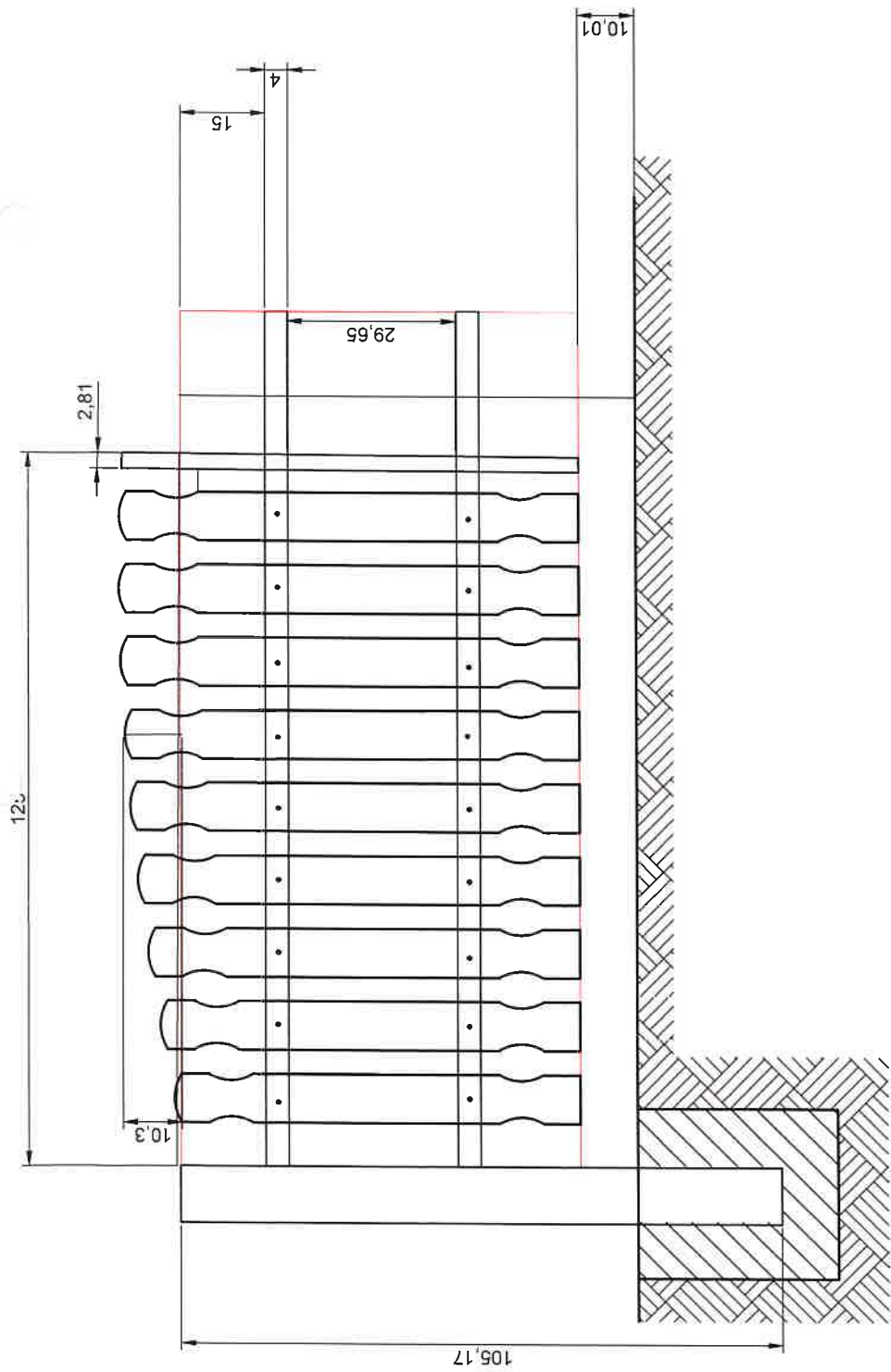
ADRES:	Cmentarz, Stara Kornica nr 17
TEMAT:	Projekt funkcjonalno-techniczny i kosztorysowy dla wykonania prac budowlanych polegających na wybudowaniu i wyposażeniu pomieszczenia na cele kulturalne w Starym Mieście w Górze 1B, 08-108 Kortezew
SKALA:	1:50
AUTOR PROJEKTU:	mgr inż. arch. H. Helena Janowska, ul. Wiosny 15, 08-108 Kortezew, tel. 603 112 811, e-mail: biuro@openthegreen.pl
BRANŻA:	ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU
DATA:	Luty 2021
NR RYS:	4

ZAŁĄCZNIK DO DECYZJI
 DS. 5142.83.2021.P.6 Nr 21/105/2021
 Z dnia 01.04.2021 r.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
 W WARSZAWIE
 Delegatura w Siedlcach
 08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
 tel. 025/633-56-20 fax: 025/633-94-58

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
 KONSERWATORA ZABYTEKÓW

Mirostaw Starczewski
 Kierownik Delegatury w Siedlcach

ADRES:	Cmentarz, Stara Kornica nr 17	
TEMAT:	gm. Stara Kornica, powiat Łosicki	
AUTOR PROJEKTU:	mgr inż. architekt Helena Janowska-Kryszczak OPEN the GREEN House Góry 18, 08-108 Kołczew, e-mail: hurn@openthegreen.pl, tel. 603 222 818	
BRANŻA:	ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU	
DATA:	Luty 2021	NR RYS: 5

ZAŁĄCZNIK DO DECYZJI
DS. 5142.83.2021.PG Nr 21/05/2021
Z dnia 01.04.2021r.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEŁÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Siedlcach
08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
tel. 025/632-30-29, fax: 025/632-54-58

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
 KONSERWATORA ZABYTEŁÓW
Mirosław Starczewski
 Kierownik Delegatury w Siedlcach